

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 325/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. D. B., T., správkyne konkurznej podstaty úpadcu Z., a.s. – v konkurze, D., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Z. Č., s. r. o., v mene ktorej koná JUDr. Z. Č., advokátka a konateľka, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 13 Cbi 66/2003 zo 4. novembra 2008 v časti výroku o náhrade trov konania a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 13/2009 z 13. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. D. B., správkyne konkurznej podstaty úpadcu Z., a. s. – v konkurze, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2009 faxom a 23. júla 2009 poštou doručená sťažnosť JUDr. D. B., T., správkyne konkurznej podstaty úpadcu Z., a. s. – v konkurze, D. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Cbi 66/2003 zo 4. novembra 2008 v časti výroku o náhrade trov konania a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 13/2009 z 13. mája 2009.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v právnej veci o určenie pravosti prihlásenej konkurznej pohľadávky, v ktorej sťažovateľka vystupovala ako žalovaná, krajský súd rozsudkom sp. zn. 13 Cbi 66/2003 zo 4. novembra 2008 žalobu zamietol a sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 35 100 Sk, hoci sťažovateľka si ako úspešný účastník konania uplatnila právo na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 967 306,50 Sk opierajúc sa o ustanovenie § 10 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Krajský súd sa nestotožnil so spôsobom výpočtu trov právneho zastúpenia sťažovateľkou a priznal náhradu trov konania vychádzajúc z § 11 ods. 1 vyhlášky.

V sťažnosti sťažovateľka uviedla, že krajský súd svoje rozhodnutie „*odôvodnil okrem iného tým, že v danom prípade ide o spor v zmysle § 23 zákona o konkurze a vyrovnaní, tj. spor o určenie pravosti pohľadávky prihlásenej do konkurzného konania. Ide o spor určovací v súlade s ust. § 80 písm. c) O.s.p., pretože jeho predmetom je určenie konkrétneho práva, ako kritéria pre posúdenie otázky, v akom pomere bude v prípade úspechu konkurzný veriteľ z konkurznej podstaty uspokojený.*“

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka v časti týkajúcej sa výroku o náhrade trov konania odvolanie, ktoré okrem iného odôvodnila tým, „že cena práva - pohľadávky, o určenie pravosti ktorej sa v tomto konaní jedná, je presne určiteľná. Hodnota prihlásenej konkurznej pohľadávky je 220.687.097,43 Sk, a opierajúc sa o § 10 ods.2) vyhlášky č. 655/2004 Z.z., o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, je teda nepochybné, že cenou práva je práve táto výška.“

Najvyšší súd napadnutý rozsudok aj v časti odvolania sťažovateľky týkajúcej sa trov konania rozsudkom sp. zn. 2 Obo 13/2009 z 13. mája 2009 potvrdil.

Sťažovateľka uviedla, že najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, „že v konaní o určenie pravosti, výšky a poradia pohľadávky podľa § 23 ods.2) zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii ide z dôvodu popretia predovšetkým o určenie jej pravosti, jej výška a poradie je celkom závislé od určenia pravosti, teda ide o typickú určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c) O.s.p., a preto názor sťažovateľky, že odmena za zastúpenie advokátom mala byť vypočítaná z výšky prihlásenej konkurznej pohľadávky považuje za chybný“.

Sťažovateľka zastáva názor, že obidva konajúce súdy svojimi rozsudkami v časti, v ktorej rozhodovali o náhrade trov konania, porušili jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo „na prerokovanie veci súdom zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka podrobne odôvodňuje svoj odlišný právny názor oproti záverom, ku ktorým v otázke výšky náhrady trov konania dospeli v tomto prípade krajský súd aj najvyšší súd. Popri citácii príslušných článkov ústavy, judikatúry ústavného súdu, na vec sa vzťahujúcich všeobecne záväzných predpisov a odborného právnického článku sťažovateľka konkretizuje svoje výhrady voči výkladu relevantných právnych predpisov obidvomi konajúcimi súdmi a prezentuje svoj výklad, o ktorom je presvedčená, že je pre aplikáciu na danú vec správny.

V rámci argumentácie sťažovateľka okrem iného uviedla:

„Rovnako sťažovateľka sa nestotožňuje s právnym názorom, že prihlásenú pohľadávku nie je možné oceniť z toho dôvodu, že až z rozvrhového uznesenia je možné zistiť, akú peňažnú hodnotu v prípade úspechu priniesli jednotlivým veriteľom ich vzájomné vzťahy a postavenie v rámci konkurzu, čo závisí aj na iných okolnostiach ako nominálna hodnota popretej pohľadávky. Je predsa zrejmé, že v danej právnej veci je predmetom konania určenie pravosti pohľadávky v presne kvalifikovanej výške, a to konania vedeného v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Jeho podstatou je určiť, či pohľadávka prihlásená do konkurzného konania je opodstatnená. V danom konaní súd neposudzuje otázku úspešnosti prihlásených pohľadávok iných veriteľov v konkurze a už vôbec s poukazom na túto skutočnosť nedôvodí rozsah priznaných trov právneho zastúpenia.

Ako vyplýva aj z dikcie vyššie citovaného ustanovenia § 10 ods. 2) vyhl.č. 655/2004 Z.z., za cenu práva sa považuje hodnota pohľadávky, jej hodnota nemôže byť a ani nie je hodnotou, ktorá závisí od rozvrhového uznesenia, ale jednoznačne hodnotou, ktorá bola do konkurzu prihlásená, a bola predmetom incidenčnej žaloby.

Okrem toho je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že vyhláška o odmenách a náhradách advokátov obsahuje komplexnú a autonómnu právnu úpravu právneho režimu odmien a náhrad advokátov v zmysle splnomocňovacej blankety zákona o advokácii. Interpretáčnej pravidlo prisudzovania náhrady trov konania v časti odmien advokátov je v tzv. incidenčných sporoch zrejmé a nesporné, vyplývajúce priamo z textu príslušnej vyhlášky, podľa ktorej sa má odmena v týchto prípadoch prisúdiť v závislosti od výšky prejednávanej pohľadávky. Opačný právny názor by bol v rozpore s platným právnom.“

Sťažovateľka vyslovila tiež názor o neprípustnosti nejednotnej aplikácie vyhlášky súdmi v otázke výšky prisúdenej náhrady trov konania v prípadoch určovacích žalôb a na podporu svojho tvrdenia uviedla príklady rozhodnutí niektorých okresných súdov vo veci určovacích žalôb (o neplatnosť právneho úkonu, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam), v ktorých súdy pri rozhodovaní o trovách konania vychádzali z hodnoty práva, ktoré sa malo rozhodnutím určiť. K tomu sťažovateľka uviedla: *„Máme za to, že v právnom štáte nemôže nastať stav rozdielných výkladov aplikujúcej právnej normy, navyiac v prípade, ak právnu normu aplikuje súdna inštitúcia.“*

V závere sťažnosti sťažovateľka navrhla ústavnému súdu vydať tento nález:

„Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 13 Cbi 66/2003-412 zo dňa 04.11.2008 v časti výroku o náhrade trov konania v celkovej výške 35.100,-Sk, bolo porušené ústavné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na prerokovanie veci súdom zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 13/2009 zo dňa 13.05.2009 v časti potvrdzujúcej Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 13 Cbi 66/2003-412 zo dňa 04.11.2008 v časti výroku o náhrade trov konania v celkovej výške 35.100,-Sk, bolo porušené ústavné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na prerokovanie veci súdom zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 13/2009 zo dňa 13.05.2009 v časti potvrdzujúcej Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 13 Cbi 66/2003-412 zo dna 04.11.2008 v časti výroku o náhrade trov konania v celkovej výške 35.100,-Sk, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľkou namietané porušenie „*práva na prerokovanie veci súdom zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru*“ ústavný súd posúdil v kontexte celého obsahu sťažnosti tak, že sťažovateľka sa v súvislosti s citovaným článkom dohovoru domáha práva na spravodlivé súdne konanie, a takto to definoval aj v predmete konania uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

1. K časti sťažnosti, v ktorej sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia označených základných práv a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského sp. zn. 13 Cbi 66/2003 zo 4. novembra 2008, ústavný súd uvádza, že z čl. 127 ods. 1 ústavy preň vyplýva povinnosť dôsledného uplatňovania princípu subsidiarity. Tento princíp vylučuje právomoc ústavného súdu na poskytovanie ochrany tam uvedeným základným

a iným právam sťažovateľov v prípade, ak ochranu poskytuje iný súd. Proti rozsudku krajského súdu mala sťažovateľka právo podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktoré aj využila, a teda ochranu jej označeným právam bol oprávnený a povinný poskytnúť najvyšší súd pri preskúmvaní prvostupňového rozsudku na základe podaného odvolania. Ústavný súd preto v tejto časti musel sťažnosť sťažovateľky odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Pokiaľ ide o tú časť predloženej sťažnosti, ktorou sťažovateľka napáda rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 13/2009 z 13. mája 2009 ako súdu odvolacieho, ústavný súd ju posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd poukazuje predovšetkým na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúvanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúvanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenejšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise

Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Obdobne treba konštatovať, že formulácia a obsah základného práva na súdnu ochranu obsiahnuté v čl. 46 ods. 1 ústavy sú v podstate totožné s čl. 36 ods. 1 listiny, ktorého eventuálne porušenie teda nie je potrebné osobitne posudzovať.

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997).

Na druhej strane musí ústavný súd zdôrazniť, že iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (*mutatis mutandis* IV. ÚS 170/08, II. ÚS 64/09).

Všetky tieto hľadiská a postuláty tvorili východiská pre posúdenie sťažnosti ústavným súdom aj v tomto prípade.

Podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) konkurzní veritelia pohľadávok, ktoré zostali

sporné, čo sa týka právneho dôvodu, výšky alebo poradia, môžu sa domáhať určenia svojho práva v lehote určenej súdom...

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami...

Sťažovateľka v odôvodnení svojej sťažnosti prezentuje názor, že v incidenčnom spore podľa § 23 ods. 2 zákona o konkurze ide určenie pravosti, výšky a poradia prihlásenej pohľadávky do konkurzu, a teda hodnota veci pre postup súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 písm. a) vyhlášky sa dá v tomto prípade bez problémov a presne určiť. Ak teda obidva konajúce súdy toto spochybnili a rozhodli o náhrade trov spôsobom podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, podľa sťažovateľky nesprávne aplikovali relevantný právny predpis, a porušili tak aj jej označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru.

Sťažovateľka neuviedla osobitné dôvody (procesné ani vecné) vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu. Vychádzajúc z toho, že ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ústavný súd pri jeho posudzovaní nemohol opomenúť obsah rozhodnutia krajského súdu a preskúmal tieto rozhodnutia vo vzájomnej súvislosti.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol: *„Úspešný odporca podaním zo dňa 6.11.2008 uplatnil právo na náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej čiastke 5.967.306,50 Sk. Súd sa nestotožnil so spôsobom výpočtu trov právneho zastúpenia správnym zástupcom odporcu, ktorý trovy účtoval v zmysle ust. § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. V danom prípade ide o spor v zmysle ust. § 23 ZKV, tj. o spor o určenie pravosti pohľadávky prihlásenej do konkurzného konania. Ide teda o spor určovací v súlade*

s ust. § 80 písm. c/ O.s.p., pretože jeho predmetom je určenie konkrétneho práva, ako kritéria pre posúdenie otázky v akom pomere bude v prípade úspechu konkurzný veriteľ z konkurznej podstaty uspokojený. Preto nemožno predmet incidenčných sporov oceniť a ocenenie nie je možné odvodiť ani z výšky prihlásenej pohľadávky. V spore o určenie pohľadávky veriteľa sa nejedná len o ručenie (správne má byť určenie, pozn.) právneho vzťahu veriteľa k úpadcovi. Jedná sa tiež o určenie právneho vzťahu tohto veriteľa k ostatným konkurzným veriteľom proti ktorým je rozhodnutie súdu, alebo príslušného správneho orgánu o pravosti, výške alebo poradí popretej pohľadávky tiež účinné. Až z rozvrhového uznesenia je možné zistiť, akú peňažnú hodnotu v prípade úspechu priniesli jednotlivým veriteľom ich vzájomné vzťahy a postavenie v rámci konkurzu. To však závisí aj na iných okolnostiach, ako je nominálna hodnota popretej pohľadávky.“

Najvyšší súd sa pri odôvodňovaní rozsudku v napadnutej časti v plnom rozsahu stotožnil s týmito dôvodmi a navyše uviedol: „Názor odvolateľky, že odmena za zastúpenie advokátom mala byť vypočítaná z výšky prihlásenej konkurznej pohľadávky je chybný. V konaní o určenie pravosti, výšky a poradia pohľadávky podľa § 23 ods. 2 ZKV z dôvodu popretia ide predovšetkým o určenie jej pravosti, jej výška a poradie je celkom závislé od určenia pravosti, teda ide o typickú určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ O. s. p., pri ktorej naliehavý právny záujem na určení je daný popretím pohľadávky. Odvolateľkino prirovnanie žaloby podľa § 23 ods. 2 ZKV k žalobe o vypratanie bytu je prirovnaním neporovnateľného, keďže žaloba o vypratanie bytu je žalobou podľa § 80 písm. b/ O. s. p. na splnenie povinnosti a nie žalobou určovacou v zmysle § 80 písm c/ O.s.p.“

Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Napriek pomernej stručnosti odôvodnenia obidvoch rozsudkov v napadnutej časti je ústavný súd toho názoru, že krajský súd výstižne poukázal na opodstatnené dôvody odlišného posudzovania „uplatnenia“ pohľadávky v rámci incidenčného konania v konkurze oproti všeobecným prípadom.

Podľa názoru ústavného súdu pri aplikácii ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky v spojení s § 80 písm. c) OSP má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „*ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch*“. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade práva) predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní. V bežných sporoch (občianskoprávných alebo obchodných) môže aj rozhodnutie súdu o určení práva (napr. neplatnosti právneho úkonu) v okolnostiach prípadu mať konkrétne materiálne účinky pre účastníkov (priamym dôsledkom je v konečnom dôsledku zväčšenie alebo zmenšenie ich majetku) a pri splnení podmienky, že zistenie ceny tohto práva nie je spojené s „nepomernými ťažkosťami“, súdy oprávnené v týchto prípadoch vychádzajú pri rozhodovaní o náhrade trov konania z ustanovenia § 10 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky.

O zásadný rozdiel ide v prípade tých incidenčných sporov v rámci prebiehajúceho konkurzu, kde na jednej strane je účastníkom konania konkurzný veriteľ, ktorý prihlásil pohľadávku, a na druhej strane popierajúci správca (alebo iní konkurzní veritelia), avšak meritórne rozhodnutie súdu v takomto spore (nech je akékoľvek) má iba nepriamy materiálny dosah na účastníkov. V podstate možno účinky rozhodnutia súdu v incidenčnom spore charakterizovať ako vyriešenie predbežnej otázky, ktoré ovplyvní uspokojenie (alebo mieru uspokojenia) určitých veriteľov v rozvrhu. Aj „úspech“ správcu má preto v tomto štádiu konania iba veľmi relatívnu hodnotu a už vôbec ho nemožno oceniť tak, ako to tvrdí sťažovateľka.

Právny názor prezentovaný sťažovateľkou tieto aspekty prípadu opomína a sťažovateľka sa sústreďuje iba na druhú časť ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, totiž na to, či v danom prípade (alebo v incidenčných sporoch všeobecne) je, alebo nie je možné zistiť hodnotu (cenu) popretej pohľadávky.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že z napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd v ňom, a to aj v spojení s rozsudkom prvostupňového súdu, dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke trov konania s poukazom na predmet konania a zaujal zrozumiteľné stanovisko k vyjadriteľnosti predmetu konania v danom type súdneho konania, najmä však v konkrétnej prerokúvanej veci. Aplikácia ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky je preto v danom prípade podľa názoru ústavného súdu odôvodnená ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne). Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí vyjadril právny názor, ktorý nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd ho tiež nehodnotí ako zjavne neodôvodnený.

Ústavný súd tak dospel k záveru, že nezistil žiadne skutočnosti signalizujúce možnosť konštatovania porušenia označeného základného práva sťažovateľky zaručeného ústavou a listinou a jej práva zaručeného dohovorom v rámci meritórneho prerokovania predloženej sťažnosti. To štandardne vedie ústavný súd k odmietnutiu sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľka poukázala i na rozdielnosť prístupov všeobecných súdov k obdobným skutkovým situáciám a ako dôkaz priložila k sťažnosti tri kópie, resp. výpisy rozhodnutí okresných súdov. V súvislosti s tým ústavný súd v prvom rade konštatuje, že nejde o príklady rozhodovania v incidenčných sporoch, a teda v intenciách už uvedených názorov ústavného súdu (ale aj krajského súdu a najvyššieho súdu) ide o odlišné prípady.

Ústavný súd napriek tomu považuje za potrebné poznamenať, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (mutatis mutandis I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je

súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého rozsudku najvyššieho súdu takéto nedostatky nezistil, odmietol sťažovateľkinu sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími požiadavkami formulovanými sťažovateľkou v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2009